

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

PSIXOLOGIK KONSULTATSIYA VA PSIXOKORREKSIYA
O'QUV DASTURI

Bilim sohalari:	100 000 – Ta'lim
Ta'lim sohalari:	110 000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishlari:	60310900- Psixologiya (faoliyat turlari boyicha)

Fan/modul kodi PKPB306		O'quv yili 2025-2026	Semestr 5	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Psixologik konsultatsiya va psixokorreksiya		90	90	180
2.	I. Fanning mazmuni				
Fanni o'qitishdan maqsad-professional aloqa o'rnatish va yordam berish sharoitlari, asosiy insoniy muammolari psixologik tushunish, shuningdek, kasbiy ko'nikmalarni takomillashtirish to'g'risida ma'lumotlar berish; Fanning vazifasi-talabalarda bu soha bo'yicha qat'iy motivatsiyani shakllantirish ulaming bilimlarini bir tizimga keltirish. Psixologik konsultatsiya va psixokorreksiyaning nazariy asoslarini talabalar tomonidan uzlashtirilishi, uni amaliyotga tadbik qila bilishi, bevosita mustaqil bilim olish muximligini anglash.					
II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)					
III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:					
1-mavzu: Psixologik konsultatsiyaning asosiy tushunchalari va predmeti.					
Psixologik yordam tizimida konsultativ psixologiyaning o'mi. Konsultativ psixologiya va psixokorreksiya fanining vujudga keligi va rivojlanishi. Psixologik trening, psixoterapiya, psixologik korreksiya, diagnostika kabi turli ko'rinishdagi psixologik yordamni qiyosiy tahlil qilish orqali psixologik konsultatsiyaning o'ziga xosligini aniqlash. Psixologik konsultatsiyaga kelgan patsientning maqsad va vazifalarini tavsiflash.					
2-mavzu: Psixologik muammo					
Psixologik muammo. Konsultativ vazifalar. Psixologik talab. Muammoli vaziyat va patsientning shikoyatlari tahlili. Tipik talablar klassifikatsiyasi. Ilk bolalik davri konsultatsiyasiga xos talablar. Kichik maktab yoshi konsultatsiyasiga qo'yiladigan talablar. O'smirlilik davri konsultatsiyasi talablari. Talabalarga psixologik xizmat ko'rsatishga oid talablar. Katta yoshdagilar konsultatsiyasiga doir talablar. Muammolari identifikatsiyalash. Psixologik diagnoz muammolari. Psixoterapevtik masalalarni ifodalash.					
3-mavzu: Patsient muammolarini klassifikatsiyalash. Konsultatsiyaning o'tkazishida nazariya va dunyoqarash. Terapiya va konsultatsiyada shaxsiy uslub.					
4-mavzu: Konsultativ yordam tamoyillari					

Konsultativ yordam tamoyillari Sababiyat tamoyili. "Konsultativ alyans". "Muainmoli diagnostika". Samaradorlik sharti. Psixologik vositachilik. Nomunipulyativ yondashuv. Baholamay qabul qilish tamoyili. Professionalizm tamoyili. Patsientni o'z o'ziga yo'naltirish. Konsultatsiya jarayonini qayd qilish. Psixologik xulosa shakllari.

5-mavzu: Konsultatsiya bosqichlari

Konsultatsiyani o'tkazish bosqichlari va strukturasi. Patsient bilan tanishish va suhbatni boshlash. Qayta so'rash. Konsultativ taxminni tekshirish va ifodalash. Korreksion ta'sir. Suhbatni tugatish.

6-mavzu. Konsultativ ta'sir etish texnologiyasi

Konsultatsiyani o'tkazishning besh qadamlı modeli. Konsultatsiya o'tkazish mikrotexnikalari. Suhbatning boshlanishi. Psixologik qo'llab-quvvatlash vositalari. Hissiyot va emotsiyalardan ozod bo'lish. Patsient "to'liqlanishlariga" mayl bildirish. Dialog vaqtida konsultant nutqi chegaranlanganligi. Faol tinglash. Yashirin fikr va hislarni aniqlash.

7-mavzu: Konsultatsiya jarayonini tizimlashtirish.

Ustalik bilan yangi nuqtai nazarğa o'tish. Shikastlovchi kechinmalarni uyg'unlashtirish. Psixologik muammoning azob-uqubatlarini yengillashtirish. Muammoni o'zgacha qarashning qirralarini izlash. Ma'nosini yo'qotgan holat rekonstruksiyasi. Dunyoga yangicha ko'z bilan qarash. Qadriyatlarini qayta baholash. "Aksincha" istaklarni qo'zg'atish. Psixologik madadni izlash. "Hozir" va "shu yerda" tamoyili. Psixologik krizisni bartaraf etish taktikasi. Emotsional ravshanlik vaziyati tashkil qilish. Cho'zilgan oqibatlar effekti. Ijroiy "Men-konsepsiyasini" qo'llab-quvvatlash. "Refleksiv oyna". "O'z" va "o'zgalari" muammosini qiyoslash qobiliyati. O'tgan tajribalarni qayta o'ylab ko'rish. Psixologik cheklanishlar va shartlanganlikdan qutulish.

8-mavzu. Psixologik konsultatsiyaning maxsus muammolari

Xavotirlangan patsientlar konsultatsiyasi. Fobiya va qo'rquv holati konsultatsiyasi. Tajovuzkor va qasoskorlik kayfiyatidagi patsientlar psixologik konsultatsiyasi. "Motivatsiyalashmagan" patsientlar konsultatsiyasi. Yuqori talab qo'yuvchi patsientlar konsultatsiyasi. O'zini o'zi ayblash holati konsultatsiyasi. Yig'loqi patsientlar konsultatsiyasi. Isterik shaxslar konsultatsiyasi. Paranoidal buzilishlar konsultatsiyasi. Shizoid shaxslarning psixologik konsultatsiyasi. Asotsial shaxslar konsultatsiyasi. Alkogolizm konsultatsiyasi.

9-mavzu: Psixosomatik buzilishlar konsultatsiyasi.

Suitsidal ahd va tushkunlik holati konsultatsiyasi. Yaqinlarini yo'qotish bilan

bog'liq konsultatsiya. O'layotgan inson bilan suhbatlashish xususiyatlari.

10-mavzu. Konsultatsiya amaliyotidagi ayrim yo'nalishlar

Turli madaniy va etnik olam vakillariga konsultatsiyani joriy qilish. Ayrim madaniy guruh vakillariga konsultatsiyani joriy qilishning o'ziga xosligi. Yoshga oid hamjihatlik konsultatsiyasi.

11-mavzu: Konsultatsiyada yosh xususiyatlari.

Individual va guruhiy konsultatsiya. Oila-nikoh konsultatsiyasi. Mansab masalalariga oid konsultatsiya. Telefon orqali konsultatsiya.

12-mavzu. Yetakchi zamonaviy konsultativ nazariyalar va texnologiyalar talqini

Psixoanalitik konsultatsiya. Klassik psixoanaliz. Psixodinamika. Adlerian konsultatsiya. Konsultatsiyada shaxslilik-markazda yondashuvi. K.Rodjersning shaxslilik-markazda yondashuvi. Ekzistensial konsultatsiya. R.Meya yondashuvi. V.Frankl logo terapiyasi. D.Byudjental yondashuvi. Geshtalt- nazariya va konsultatsiya. F.Perlz yondashuvi. Ratsional-emotiv terapiya. A.Bekning kognitivnaya terapiyasi. A.Ellisning xulq ratsional-emotiv terapiyasi. Transakt analiz. E.Bem yondashuvi.

13-mavzu: Bixevioral va kognitiv- bixevioral texnika.

Klassik bixeviorizin (B.F.Skinner) va konsultatsiya. Jetonli dasturlash texnikasi. D.Krambols. D.Michebaum texnikasi. Reallik terapiyasi (U.Glasser). Oilaviy terapiya. M.Bouenning poligeneratsion yondashuvi.

14-mavzu. Korreksion ishlar ko'rinishlari va tushunchalari

Psixologik korreksiya. psixoterapiya, psixologik trening tushunchalarining nisbati. Psixokorreksion jarayonining maqsad va vazifalari. Psixologik korreksiyaning tashkil etishning metodologik asoslari. Psixologik korreksiyaning tashkil etish uchun psixologik ma'lumotlarni olish xususiyatlari.

15-mavzu. Guruhiy psixokorreksiyaning asosiy metodlari.

Guruhiy munozara. Psixogimnastika. Proektiv rasmlar. Musiqiy terapiya. Qo'shimcha psixokorreksion metodlar va usullar. Inson muomalasi ontologiya. Ijodiy vizualizatsiya. Yoshga oid psixokorreksion ishlarning o'ziga xosligi.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Psixologik konsultatsiyaning asosiy tushunchalari va predmeti.
2. Psixologik yordam tizimida konsultativ psixologiyaning o'imi
3. Psixologik muammo
4. Psixologik diagnoz muammolari
5. Patsient muammolarini klassifikatsiyalash.
6. Terapiya va konsultatsiyada shaxsiy uslub.
7. Konsultativ yordam tamoyillari
8. Professionalizm tamoyili.
9. Konsultatsiya bosqichlari
10. Korreksion ta'sir
11. Konsultativ ta'sir etish texnologiyasi
12. Psixologik qo'llab- quvvatlash vositalari.
13. Konsultatsiya jarayonini tizimlashtirish.
14. "Refleksiv oyna". "O'z" va "o'zgalar" muammosini qiyoslash qobiliyati.
15. Psixologik konsultatsiyaning maxsus muammolari
16. Tajovuzkor va qasoskorlik kayfiyatidagi patsientlar psixologik konsultatsiyasi.
17. Psixosomatik buzilishlar konsultatsiyasi
18. Suitsidal ahd va tushkunlik holati konsultatsiyasi
19. Konsultatsiya amaliyotidagi ayrim yo'nalishlar
20. Yoshga oid hamjihatlik konsultatsiyasi
21. Konsultatsiyada yosh xususiyatlari
22. Oila-nikoh konsultatsiyasi
23. Yetakchi zamonaviy konsultativ nazariyalar va texnologiyalar talqini.
24. Transakt analiz. E.Bem yondashuvi.
25. Bixevioral va kognitiv- bixevioral texnika.
26. M.Bouenning poligeneratsion yondashuvi.
27. Psixologik korreksiyaning tashkil etish uchun psixologik ma'lumotlarni olish xususiyatlari
28. Korreksion ishlar ko'rinishlari va tushunchalari
29. Guruh psixokorreksiyaning asosiy metodlari
30. Yoshga oid psixokorreksion ishlarning o'ziga xosligi.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Psixologik konsultatsiya va psixokorreksiyaning asosiy tushunchalari va predmeti.
2. Nomunipulyativ yondashuv.
3. Baholamay qabul qilish tamoyili.
4. Professionalizm tamoyili.
5. Klientni o'z-o'ziga yo'naltirish.
6. Konsultatsiya jarayonini qayd qilish.
7. Psixologik xulosa shakllari.
8. Psixoanalitik konsultatsiya.
9. Klassik psixoanaliz. Psixodinamika.
10. Adlerian konsultatsiya.
11. Konsultatsiyada shaxslilik-markazda yondashuvi.
12. K.Rodgersning shaxslilik-markazda yondashuvi.
13. Ekzistensial konsultatsiya.
14. R.Meya yondashuvi.
15. V.Frankllogo terapiyasi.
16. D.Byudjental yondashuvi.
17. Geshtalt-nazariya va konsultatsiya.
18. F.Perlz yondashuvi.
19. Ratsional-emotiv terapiya.
20. A.Bekning kognitivnaya terapiyasi.
21. A.Ellisning xulq ratsional-emotiv terapiyasi.
22. Transakt analiz. E.Bem yondashuvi.
23. Bixevioral va kognitiv-bixevioral texnika.
24. Klassik bixeviorizm (B.F.Skinner) va konsultatsiya.
25. Jetonli dasturlash texnikasi. D.Krambols.
26. D.Michebaum texnikasi.
27. Reallik terapiyasi (U.Glasser).
28. Oilaviy terapiya.
29. M.Bouenning poligeneratsion yondashuvi.
30. Turli madaniy va etnik olam vakillariga konsultatsiyani joriy qilish.
31. Ayrim madaniy guruh vakillariga konsultatsiyani joriy qilishning o'ziga xosligi
32. Individual va guruhii konsultatsiya
33. Isterik shaxslar konsultatsiyasi
34. Psixologik krizisni bartaraf etish taktikasi
35. Konsultativ taxminni tekshirish va ifodalash
36. Kichik maktab yoshi konsultatsiyasiga qo'yiladigan talablar.
37. Ilk bolalik davri konsultatsiyasiga xos talablar
38. Konsultatsiyani o'tkazishda nazariya va dunyoqarash
39. Emotsional ravshanlik vaziyati tashkil qilish.

	40.Yig'loqi patsientlar konsultatsiyasi 41.O'layotgan inson bilan suhbatlashish xususiyatlari 42.Qo'shimcha psixokorreksion metodlar va usullar 43.Psioxogimnastika 44. Psixokorreksion jarayonining maqsad va vazifalari 45. K.Rodjersning shaxslilik-markazda yondashuvi
3.	VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: -guruhiiy va individual konsultatsiyaning maqsadi to'g'risidagi zamonaviy tushunchalarga; zamonaviy psixologik yo'nalishlarning nazariy tamoyillari; konsultatsiya va psixokorreksiya jarayonining strukturasi; konsultant shaxsiga qo'yiladigan talablarni, konsultativ aloqa o'rnatishdagi zamonaviy tasavvurlar to'g'risida; "yonish sindromi"ni bartaraf etish usullari; psixologik konsultatsiyani o'rganish metodlarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>, -individual va guruhiiy psixologik konsultatsiya va psixokorreksiya; konsultatsiyani tashkil etishdagi turli psixologik yondashuvlar tahlili; konsultatsiya jarayonini tashkil qilish; psixologik konsultatsiya va korreksiya texnikasini o'tkazish <i>konikmalariga ega bo'lishi kerak</i>. terapevtik muhitni yaratish; konsultativ psixologiya va korreksiyaning o'tkazish vaqtini tuzish; konsultativ aloqani ushlab turish; konsultatsiyani tashkil etishda o'tkazish va ko'chirish qoidasiga amal qilish; psixologik konsultatsiya jarayonini tashkil qila olish <i>malakasiga ega bo'lishi</i>;
4.	VIII Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar, - interfaol keys-stadilar; - amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; jamoaga bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish vajoriiy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.
6.	X. Asosiy adabiyotlar 1.G.Corey.Theory and Practice of Group Counseling. Brooks/Cole Publishing Company, 2005. 2.K. Nelson-Jones. The theory and practice of counseling. Cassell, 1995 3.Алешина Ю.Е. Индивидуальное и семейное психологическое

	консультирование.- М.,2000. 4.Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика. - М.,2000. 5.ГулинаМ.Терапевтическая и консультативная психология. СПб.,2001. Qo'shimcha adabiyotlar 1.Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: "O'zbekiston", 2017. - 488 b. 2.Берн Э. Игры, в которые играют люди. - Л.,2002. 3.Елизаров А. Н. Телефон доверия: работа психолога - консультанта с родителями в ситуации родителско- юношеских конфликтов //Вопр. психологии. - 2005. - № 3. - С. 38-45. 4.Капустина С. А. Границы возможностей психологического консультирования //Вопр. психологии. - 2003. - № 5. - С. 50-56. 5.Мэй Р. Искусство психологического консультирования. - М., 2004. 6.Психологическое консультирование в школе: Хрестоматия/ Сост.Н. В. Коптева. - Пермь, 2003. 6.Самоукина Н. Практический психолог: лекции, консультирование, тренинги. -М., 2007. 7.Харрис Т. А. Я хороший, ты хороший: Пер. с англ. - М., 2013. 8.Хэмбли Г. Телефонная помощь. - Одесса, 2012. 9.Шостром Э. Анти- Карнеги, или Человек- манипулятор. - Минск, 2012. 10.Юпитов А. В. Проблематика и особенности психологического консультирования в вузе // Вопр. психологии. - 2005. - № 4. - С. 49 X.Axborot manbalari http://www.edu.uz–O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi sayti. http://www.uzedu.uz – O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi sayti. http://www.gov.uz– O'zbekiston Respublikasi xukumati portali. www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziynet.uz - Ziynet axborot-ta'lim resurslari portal www.cspi.uz (Chirchiq davlat pedagogika universiteti veb sayti.)
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil " 29 " 08 dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sullar: Sh.R.Samarova – CHDPU "Psixologiya" kafedrası mudiri, psixologiya fanlari nomzodi N.J.Eshnaev–CHDPU."Psixologiya" kafedrası v.b.dotsenti,fanlari falsafa nomzodi
9.	Taqrizchilar: O.U. Avlayev- CHDPU "Psixologiya" kafedrası dotsenti, psixologiya fanlari nomzodi D.S.Qarshiyeva- Nizomiy nomidagi TDPU."Amaliy psixologiya" kafedrası dotsenti, psixologiya fanlari doktori

